

POSTPARTUM DÖNEMDEKİ PRİMİPAR ANNELERE LOĞUSA VE YENİDOĞAN BAKIMI KONUSUNDA VERİLEN EĞİTİMİN ANNELİK ÖZGÜVENİNE ETKİSİ

THE EFFECT OF TRAINING PROVIDED THE PRIMIPARAS IN THE POSTPARTUM PERIOD FOR MOTHERHOOD AND NEONATAL CARE ON MATERNAL SELF-CONFIDENCE

Sibel ÖZTÜRK¹, Behice ERCİ²

ÖZET

Araştırma postpartum dönemde primipar annelere verilen eğitimin özgüven gelişimine etkisini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Ön test- son test kontrol gruplu deneme modeliyle yapılan araştırma, Mart 2009- Şubat 2011 tarihleri arasında Erzurum il merkezinde bir aile sağlığı merkezine kayıtlı primipar gebelerle gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini, Erzurum il merkezinde bir aile sağlığı merkezinde postpartum dönemde olan anneler oluşturmuştur. Araştırmanın örnekleminde ise güç analizi ile belirlenen rastlantısal örnekleme yöntemiyle seçilen 55 kontrol, 55 deney grubunda olmak üzere toplam 110 anne ile çalışılmıştır. Verilerin toplanmasında annelerin tanıtıcı özelliklerine ilişkin kişisel bilgi formu ve Pharis Özgüven Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen veriler, ki-kare testi, bağımsız gruplarda t testi tekrarlı ölçümlerde varyans analizi kullanılmıştır. Araştırmada etik ilkelere bağlı kalmıştır. Primipar annelere verilen eğitim ile annelerin özgüven düzeylerinin arttığı belirlenmiştir. Postpartum dönemde anneler yenidoğan bakımı ve annenin fizyolojik gereksinimleri yönünden ebe/hemşireler tarafından eğitimle desteklenmesi gerektiğini düşünmekteyiz.

Anahtar sözcükler: Pospartum, anne, özgüven, eğitim

ABSTRACT

This study has been made with the purpose of determining the effect of training provided the primiparous in the postpartum period on the development of their self-confidence. The study, made with the pretest-posttest control group design, has been performed with the primiparous pregnant registered to a family health centre in Erzurum city centre between the dates March 2009-February 2011. The scope of the study has been comprised of the mothers in the postpartum period in a family health centre in Erzurum city centre. And in the sample of the study, totally 110 mothers, 55 in control group and 55 in test group, chosen with accidental sampling method determined through power analysis, have been studied. In collecting the data, personal information form about mothers' defining features and Pharis' Self-Confidence Scale have been used. For the collected data, chi-square test, t test in independent samples, and variance analysis in repetitive measurement have been used. The study has abided by ethical principles. It has been determined that with training provided the primiparous, the levels of the mothers' self-confidence increase. During the postpartum period, the mothers need to be supported by midwives/nurses through training in terms of neonatal care and the mothers' physiological needs.

Key words: Pospartum, mother, self-confidence, training

Bu makale doktora tezinden üretilmiştir. Atatürk Üniversitesi BAP projesi ile desteklenmiştir.

¹Yrd. Doç. Dr. Sibel Öztürk, Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü, e-posta: sblsbl0606@gmail.com

²Prof. Dr. Behice ERCİ, İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, e-posta: behiceerci@hotmail.com

İletişim/ Corresponding Author: Yrd. Doç. Dr. Sibel Öztürk
e-posta: sblsbl0606@gmail.com

Geliş Tarihi / Received : 23.06.2015
Kabul Tarihi / Accepted: 20.01.2016

GİRİŞ

Özgüven, insanın mutlu ve başarılı bir hayat sürmesi, üstlendiği sorumluluk ve rolleri sağlıklı bir şekilde yerine getirmesi için gereken en önemli özelliklerden biridir. Özgüven insanın yaşamda karşılaşılabileceği sorunlar ve sorumluluklarla daha kolay baş edebileceği belirtilmiştir (1). Annelikte kadının hayatında yeni bir dönem olmakla beraber, yeni sorumluluklar gerektirmektedir (2, 3). Annenin yeni görevlerini başarabilmesi için özel beceri ve enerjiye gereksinimi vardır (3). Bu da güçlü bir annelik özgüvenini gerektirir.

Postpartum dönemde anneler öz bakım ve bebek bakımı konularında bilgi gereksinimi duymaktadır. Bebek bakımında beceri ve öz güven gelişimi primipar annelerde oldukça önemlidir (4). Özellikle primipar anneler bebekleri ile ilgilenmekten, bebek bakımını üstlenmekten kaygıları olabileceğinden dolayı bu dönemde annenin yeni rolüne uyum sağlanması için desteklenmesi gerekmektedir (5, 6, 7). Dünya Sağlık Örgütü, postpartum dönemin 3.-6. günlerinde yapılan ev ziyaretinde annede; meme bakımı, enfeksiyon kontrolü, loşia takibi ve psikolojik yönden değerlendirilmesini, altıncı haftada ise annenin involüsyon sürecinin izlem ve kontrolünü, anemi, konstipasyon ve diğer komplikasyonlar yönünden takip edilmesini önermektedir (4, 7). Anne bu dönemde kendi gereksinimlerinin yanı sıra yeni doğan bebeğinin gereksinimlerini tanımayı ve bu gereksinimlere yanıt vermeyi de öğrenir (5, 6, 7). Literatürde, postpartum dönemde annenin öz-bakım ve bebek bakımı ile ilgili bilgi gereksinimlerinin arttığı, primipar annelerde en fazla bebek bakımı ile ilgili kaygılarının olduğu belirtilmiştir. Yapılan çalışmalarda, bu dönemde, annelerin öz bakımları ve bebek bakımında eğitim ve rehberliğe gereksinim duydukları bulunmuştur (4, 9). Postnatal dönemde uygun bilgiler verilmesiyle sağlanan destek annenin stresini azaltır ve ebeveynliğe uyumuna da katkıda bulunur (10).

Doğum sonrası ilk günlerde ve ilk yıl içinde ebe/ hemşireler tarafından anneye düzenli ve sürekli verilen tavsiye ve destekler annenin bebek bakımı konusunda öz güvenini geliştirmeyi kolaylaştırmaktadır (11, 12). Özellikle primipar anneler bebek bakımı, büyüme- gelişme, bebeğin normal özellikleri ve davranışları (gece ağlaması v.b.), hastalıklarıyla ilgili bilgi eksikliği annede kaygıya neden olarak, annelik rolünden memnuniyeti azaltabilir. Bu durum anne-bebek bağlılığını ve annelerin yaşamlarındaki değişikliği olumsuz etkileyebilir. Doğumdan sonraki ilk 3 ayda annelerde görülen postpartum depresyon görülme nedeninin %30'unu bebek bakımında yaşanan zorluklardan kaynaklandığı belirtilmiştir. (11).

Doğum öncesi ve sonrası dönemde ebe ve hemşirelerin annelere verecekleri bakım hizmetlerinde fiziksel bakımın yanı sıra eğitim ve danışmanlık hizmetine de yer verilmelidir. (13-17). Yapılan bir çalışmada; annelerin postpartum dönemde öz bakımları ve bebek bakımı ile ilgili eğitim ve rehberliğe gereksinim duydukları belirtilmiştir (4, 18). Postpartum döneme özgü konularda bilgili olma özgüven duygularını geliştirebilir. Annenin yaşayabilecek sorunlarla baş etme, sorun çözme becerilerini arttırarak yaşam kalitesinin iyileşmesini de sağlayabilir (19, 20). Konu ile ilgili herhangi bir girişimsel eğitim çalışmasına rastlanmamıştır.

Araştırma, postpartum dönemde primipar annelere loğusa ve yenidoğan bakımı konusunda verilen eğitimin annelik özgüvenine etkisini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Hipotezler:

H₀: Loğusa ve yenidoğan bakımı eğitimi primipar annelerin özgüvenini etkilemez

H₁: Loğusa ve yenidoğan bakımı eğitimi primipar annelerin özgüvenini geliştirir.

MATERYAL VE METOD

Ön test- son test kontrol gruplu deneme modeliyle yapılan araştırma, Mart 2009-Şubat 2011 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini, Erzurum il merkezinde bir aile sağlığı merkezinde primipar, postpartum dönemde olan anneler oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini ise güç analizi ile belirlenen rastlantısal örnekleme yöntemiyle seçilen 55 kontrol, 55 deney grubunda olmak üzere toplam 110 anne oluşturmuştur. Yapılan güç analizinde anlamlılık seviyesi 0,05, güven aralığı 0,95, etki büyüklüğü 0,7 ve evreni temsil gücü %95 oranındadır. Bu sonuca göre örneklem büyüklüğünün evreni temsilde yeterli olduğu belirlenmiştir. Deney ve kontrol grubuna aile sağlığı merkezindeki gebe tespit fişlerinden tespit edilen ve örneklem kriterlerine uyan anneler sırasıyla bir deney bir kontrol grubuna olacak şekilde alınmıştır. Örnekleme alınma kriterleri en az ilkokul mezunu olma, iletişime ve işbirliğine açık olma ve tanılanmış psikiyatrik bir hikâyesi bulunmama, miadında doğum yapmış olma, tekil gebeliğe sahip olma, tedavi ile gebe kalmış değildir.

Araştırmanın verilerinin toplanmasında Kişisel Bilgi Formu (KBF) ve Pharis Öz-Güven Ölçeği (PÖGÖ) kullanılmıştır.

KBF araştırmacı tarafından hazırlanan ve annelerin tanıtıcı özelliklerine ilişkin soruları içeren bu form 3'ü açık uçlu olmak üzere toplam 10 sorudan oluşmaktadır

PÖGÖ, ilk olarak Pharis (1978) tarafından geliştirilmiş ve sonra Walker (1986) tarafından yapılan bir çalışmada iç tutarlık katsayısı 0,71-0,91 arasında bulunmuştur. Pharis Öz-Güven Ölçeği Türk toplumuna 2003 yılında Çalışır¹² tarafından uyarlanmıştır. Çalışır'ın çalışmasında ölçeğin alfa güvenilirlik katsayısı 0,85 bulunmuştur. Ebeveynin günlük bebek bakımı hakkındaki kendi güven duygularını ölçen bu ölçek 13 maddelik, 5 puanlı bir ölçüm aracıdır. Her bir bebek bakımı maddesi 1'den 5'e kadar (hiç, çok az, orta kararda, çok, tamamen) derecelendirilmiştir. Ölçekten alınan toplam puan arttıkça

annelerin bebek bakımı konusunda özgüven düzeylerinin de arttığını göstermektedir. "Pharis Öz-güven" ölçeğinde en düşük puan 13, en yüksek puan 65 olup 0-1 yaş döneminde bebeği olan tüm annelere uygulanabilmektedir (Ek II).

Bu çalışmada ölçeğin alfa güvenilirlik katsayısı 0,90 olarak saptanmıştır.

Verilerin toplanmasında KBF ve PÖGÖ annelere verilerek doldurmaları istenmiştir. Deney ve kontrol grubundaki annelere doğumdan sonra 1. haftada KBF ve PÖGÖ ön test uygulaması, doğumdan sonraki 4. haftada ara ölçümler, 12. haftada son-test ölçümleri yapılmıştır.

Deney grubundaki (eğitim grubundaki) annelere loğusa bakımı (beslenme, uyku, dinlenme, banyo, hijyen, annelik hüznü ve postpartum depresyon) ve yenidoğan bakımı (beslenme, emzirme, banyo, göbek bakımı, gaz sancısı, alt değiştirme, bebeğin günlük bakımına katılma), anne- bebek ilişkisi konularında iki aşamalı eğitim yapılmıştır. Ön test verileri toplandıktan (doğumdan sonraki birinci hafta) sonra eğitim grubuna eğitimin birinci aşaması, doğumdan sonraki 2. haftada eğitimin ikinci aşaması tamamlanmıştır. Eğitimler ev ziyaretleri düzenlenerek yüz yüze görüşme yöntemi ile 6. ve 10. haftalarda tekrar edilerek sürmüştür. Her bir eğitim ortalama 40 dakika sürmüştür. Eğitimde kullanılan materyal veri toplama ve eğitim sürecinde eğitim grubundaki annelere hediye edilmiştir.

Kontrol grubuna herhangi bir girişimde bulunulmamıştır. Eğitimler tamamlanıp son testler uygulandıktan sonra eğitim kitapçıkları kontrol grubundaki annelere de hediye edilmiştir.

Araştırmadan elde edilen veriler bağımsız gruplarda t testi, eşleştirilmiş t testi ve tekrarlı ölçümlerde varyans analizi kullanılarak değerlendirilmiştir.

Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Etik Kurulundan onay ve araştırma kapsamına alınan annelerin kayıtlı bulunduğu aile sağlığı merkezi için resmi izinler alınmıştır. Araştırmaya katılan bireyler,

araştırmaya katılıp katılmamakta özgür oldukları ve araştırmadan istedikleri zaman ayrılacakları konusunda bilgilendirilmiştir. Araştırmaya katılacak bireylere, bireysel bilgilerin başkalarına açıklanmayacağı konusunda açıklama yapıp “gizlilik ilkesine” uyulmuştur.

Araştırmadan elde edilen verilerin değerlendirilmesinde ki-kare, bağımsız gruplarda t testi, tekrarlı ölçümlerde varyans analizi kullanılmıştır.

BULGULAR

Tablo 1. Eğitim ve Kontrol Grubundaki Annelerin Özelliklerine Göre Dağılımı ve Benzerlikleri

Tanımlayıcı Özellikler	Grup	Deney Grubu		Kontrol Grubu		Test ve P
		Sayı	%	Sayı	%	
Yaş	17-22	21	38.2	23	41.8	$\chi^2=1,934$ $p=0.380$
	23-28	24	43.6	27	49.1	
	29-36	10	18.2	5	9.1	
Eğitim Durumu	İlköğretim	24	43.6	24	43.6	$\chi^2=1.17$ $p=0.557$
	Lise	25	45.5	28	50.9	
	Üniversite ve üstü	6	10.9	3	5.5	
Aile Tipi	Çekirdek Aile	31	56.4	24	52.7	$\chi^2=0.14$ $p=0.702$
	Geniş Aile	29	43.6	26	43.7	
Anneye Yardımcı Olacak Kişi	Var	49	89.1	52	94.5	$\chi^2=1.08$ $p=0.459$
	Yok	6	10.9	3	5.5	
Bebeği İsteme Durumu	İstiyor	54	97.3	53	96.4	$\chi^2=0.343$ $p=0.558$
	İstemiyor	1	2.7	2	3.6	
Doğum Şekli	Vajinal Doğum	31	56.4	30	54.5	$\chi^2=0.582$ $p=0.446$
	Sezaryen	24	43.6	25	45.5	
	1 gün	43	78.2	43	78.2	
Hastanede Kalma Süresi	2 gün	11	20.0	10	18.2	$\chi^2=0.381$ $p=0.827$
	3 gün	1	1.8	2	3.6	

Eğitim ve kontrol grubundaki annelerin özelliklerine göre dağılımı ve benzerlikleri tablo 1’de incelenmiştir. Postpartum dönemdeki primipar annelere loğusa ve yenidoğan bakımı konusunda verilen eğitimin annelik özgüvenine etkisinin değerlendirildiği araştırmada eğitim grubundaki annelerin %43,6’sı 23-28 yaş grubunda olduğu %45,5’inin lise mezunu olduğu, %92,7’sinin çalışmadığı, %56,

4’ünün çekirdek aileye sahip olduğu bulunmuştur. Kontrol grubundaki annelerin %49, 1’inin 23-28 yaş grubunda olduğu %50,9’unun lise mezunu olduğu, %96,4’ünün çalışmadığı, %52,7’sinin çekirdek aileye sahip olduğu belirlenmiştir. Eğitim ve kontrol grubundaki annelerin özellikleri yönünden benzer oldukları saptanmıştır. ($p>0.05$) (Tablo 1).

Tablo 2. Bütün Annelerin Özellikleri İle eğitim Öncesi Özgüven Düzeylerinin Karşılaştırılması

Tanımlayıcı Özellikler	Grup	X ± SS	Test ve P
Yaş	17-22	28.79±6.03	$t_{kw}=1.215$ $p=0.545$
	23-28	30.54±9.45	
	29-36	32.93±10.15	
Eğitim Durumu	İlköğretim	28.72 ±6.56	$t_{kw}=1.348$ $p=0.510$
	Lise	31.05±9.31	
	Üniversite ve üstü	32.66±10.80	
Aile Tipi	Çekirdek Aile	29.52±7.81	$t=0.93$ $p=0.368$
	Geniş Aile	30.97±9.07	
Anneye Yardımcı Olacak Kişi	Var	30.00±8.12	$F_{kw}=440.000$ $p=0.874$
	Yok	25.66±1.15	
Gebeliği İsteme Durumu	İstiyor	30.29±8.47	$F_{kw}=111.000$ $p=0.362$
	İstemiyor	25.66±1.15	
Hastanede Kalma Süresi	1 gün	28.72±57.13	$F_{kw}=8.770$ $p=0.012$
	2 gün	35.00±10.05	
	3 gün	35.66±15.63	
Doğum Şekli	Vajinal Doğum	28.95±8.50	$t=1.75$ $p=0.083$
	Sezaryen	31.75±8.04	

Analiz deney ve kontrol grubunun (n=110) 1. haftadaki özgüven puan ortalamaları ile yapılmıştır.

Tablo 2 incelendiğinde annelerin yaşı, eğitim düzeyi, aile tipi, yardımcı olacak kişinin var olup olmadığı, gebeliği isteme durumu ve doğum şeklinin özgüven düzeylerini etkilemediği saptanmıştır ($p>.05$). Annelerin doğumdan sonra hastanede kalma süresinin uzadıkça özgüven düzeyini önemli düzeyde artırdığı belirlenmiştir ($p<.05$).

Tablo3. Eğitim ve Kontrol Grubundaki Annelerin Özgüven Düzeylerinin Karşılaştırılması

GRUPLAR			
Ölçüm Zamanları	Eğitim Grubu (s=55)	Kontrol Grubu (s=55)	Test ve P
	X ± SS	X ± SS	
1. Hafta	31.4±6.9	28.9±6.7	$t=1.62$ $p=0.122$
4. Hafta	44.1±7.5	40.2±5.9	$t=4.43$ $p=0.003$
12. Hafta	56.6±3.2	52.6±4.8	$t=9.61$ $p=0.001$
	$F=38,22$ $p=0.001$	$F=40.95$ $p=0.001$	

Tablo 3’de eğitim ve kontrol grubundaki annelerin özgüven düzeyleri karşılaştırılmıştır. Araştırmadaki annelere verilen eğitimin annelik özgüvenini artırdığı bulunmuştur. Eğitim grubunda primipar annelerin öz güvenlerinin kontrol grubuna göre doğumdan sonraki 4. Hafta ($p= 0.003$, $p< 0.05$) ve 12. haftalarda ($p=0.001$, $p<0.01$) önemli düzeylerde daha çok arttığı saptanmıştır. “ Loğusa ve yenidoğan bakımı eğitimi primipar annelerin özgüvenini etkilemez” H_0 hipotezini red edip, “Loğusa ve yenidoğan bakımı eğitimi primipar annelerin özgüvenini artırır” H_1 hipotezi kabul edilmiştir. Eğitim ve kontrol grubundaki annelerin grup içi özgüven karşılaştırmalarının tekrarlı ölçümlerinde önemli düzeyde artış olduğu belirlenmiştir (eğitim grubu $p=0.001$, $p<0.01$ kontrol grubu $p=0.001$, $p<0.01$) (Tablo 3).

Annelerin yaşları ile özgüven düzeyleri arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu bulunmuştur ($r=.270$, $p<.05$)

TARTIŞMA

Annelerin doğumdan sonra hastanede kalma süresi uzadıkça özgüven düzeyinin önemli düzeyde artırdığı belirlenmiştir. Annelerin hastanede kaldıkları süre içerisinde diğer anneler ile etkileşimleri, klinikteki ebe ve hemşirelerden destek almış olmalarından kaynaklanmış olabilir. Sağlık profesyonellerinden alınan destek, stres ve anksiyeteyi azaltarak ebeveynliğe uyumda başarılı olmayı sağlamaktadır (11, 21). Annelerin hastanede kaldığı sürece istedikleri zaman ebe ve hemşirelerden hizmet almaları annelerin stres ve anksiyetesinin azalmasına dolayısıyla özgüven düzeylerinin artmasında etkili olduğu düşünülebilir (Tablo 2).

Araştırmada postpartum dönemdeki primipar annelere loğusa ve yenidoğan bakımı konusunda verilen eğitimin annelik özgüvenini artırdığı bulunmuştur. Bu bulgular doğrultusunda, annelere verilen eğitimin annede öz-güvenin gelişiminde etkili olduğu ve annelerin sorumlulukları ile baş etmesi konusunda önemli katkılar sağladığı sonucuna varılmıştır. Bu çalışma ile paralel olarak Kalpalp'ın çalışmasında da eğitim alan annelerin öz güven puan ortalamalarının yüksek olduğu bulunmuştur (22). Ayrıca Çalışır'ın çalışmasında doğum öncesi bebek bakımı konusunda bilgi alan annelerin bilgi almayan annelere göre doğum sonrasında bebek bakımı ve öz-güven puan ortalamalarının daha yüksek olduğu saptanmıştır (3). Literatürde verilen bilginin, fiziksel ve psikososyal desteğin öz güven oluşturmada önemli yeri olduğu belirtilmektedir. Bilgi verme ve danışmanlık yapmanın ebeveynlerin bebek bakımı ve ebeveynlik becerisi kazandığını fark etmesinde ve bu farkındalılığın artışında çok önemli olduğu belirtilmektedir (11, 13, 15, 23). Araştırmamızda verilen eğitimin annelerin öz-güven puanlarını arttırdığı saptanmıştır. Bu sonuç **“Loğusa ve yenidoğan bakımı eğitimi primiparlarda annelik özgüvenini geliştirir.”** hipotezini desteklemektedir.

Araştırmada ilerleyen haftalarda her iki grupta da annelik özgüveni artmıştır. Bebek büyüdükçe anne ve bebeğin birlikte geçirdiği

zaman artmaktadır. Böylece anne zamanla bebeğinin dilinden anlamakta, ağlamasının nedenini belirlemekte ve ihtiyaçlarına rahat bir şekilde cevap verebilmektedir. Bu nedenle de eğitim ve kontrol grubunda annelerin öz-güven düzeyinin yükseldiği düşünülebilir. Annenin bebeği ile birlikte vakit geçirdikçe ve bebeğinin bakımına katıldıkça anne-bebek ilişkisinin olumlu yönde geliştiği belirtilmiştir. Anneler de, bebeğin beslenmesi, altının değiştirilmesi gibi bakımı yaptıktan sonra bebeğe karşı olan olumsuz davranışlarının giderek azaldığı ve annenin bakım rolünde güven duygusunun arttığı saptanmıştır (5, 6, 7). Eğitim ve kontrol grubunda istemli gebelik olması, her iki grupta da ailede destek olacak kişilerin oranının yüksek olması kontrol grubundaki özgüven düzeyinin artışına neden olmuş olabilir. Fakat bu artış eğitim grubuna göre daha düşüktür. Bu durum postpartum dönemde ebe ve hemşireler tarafından verilecek eğitim ve danışmanlık hizmetleri öz güven düzeyinin artışını hızlandıracağını mevcut durumu daha da güçlendireceğini göstermektedir (Tablo 3).

Araştırmada bütün annelerin yaşları ile özgüven düzeyleri arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu bulunmuştur. Araştırma kapsamımızda adolesan gebelerde yer almaktadır. Bu durum annelerin yaşlarının artışı ile annelerin psikolojik gelişimini tamamlamış olmaları ile açıklanabilir. Ayrıca kültürümüzde anneliğin kadının temel görevlerinden biri olduğu algısı ve bebeğin bakımından temel olarak sorumlu olması yaşın artması ile bu olgunun anneler üzerinde etkili olduğunu düşündürmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Postpartum dönemde annelere verilen eğitimin annelik özgüvenini artırdığı tespit edilmiştir.

Postpartum dönemdeki primipar annelerin öz-güvenini, daha kısa sürede geliştirmek için annelerin doğum sonrası konuyla ilgili eğitimi önerilmektedir. Özellikle birinci basamak sağlık kuruluşlarında çalışan ebelerin/hemşirelerin hizmet içi eğitimlerinde annelik öz güvenini

erken dönemde oluşmasının önemine yer verilmesi ve ebe/hemşirelerin ev ziyaretlerinde annelere bu konuda danışmanlık yapmaları önerilir. Ayrıca ev ziyaretleri sırasında bu konu ile ilgili kitapçık, broşür gibi materyallerde verilebilir.

Ebe/hemşire anneleri bebeğin normal özellikleri, bebeklerde sıkça karşılaşılabilecekleri sorunlar, genel bebek bakımı, bebeğin beslenmesi ve bebek için kullanılacak malzeme ve besinlerin kullanımı, annenin doğum sonu kendi bakımına ait gereksinimler konusunda eğitimler annelerin özgüvenlerinin geliştirilmesini sağlayabilir.

Teşekkür

Makalenin oluşturulmasında katkılarında dolayı Doç Dr. Fatma Güdücü TÜFEKÇİ'ye ve araştırmayı finansal açıdan destekleyen Atatürk Üniversitesini BAP koordinatörlüğüne teşekkür ederim.

KAYNAKLAR

1. Özgüven gelişiminde Ailenin Rolü, Anabilim Eğitim Kurumları. Erişim: <http://www.anabilim.k12.tr/images/content/pdfler>. 2015
2. Gölbaşı Z. Postpartum Dönemde Erken Taburculuk, Evde Bakım Hizmetleri Ve Hemşirelik, Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 2003; 7(2), 15-22.
3. Çalışır H. İlk Kez Anne Olan Kadınların Annelik Rolü Başarımlarını Etkileyen Etmenlerin İncelenmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, 2003.
4. Altuntuğ K, Ege E. Sağlık Eğitiminin Annelerin Taburculuğa Hazır Oluş, Doğum Sonu Güçlük Yaşama Ve Yaşam Kalitesine Etkisi, Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi, 2013;15(2),45-56.
5. Balcı SA. İlk Kez Doğum Yapan Annelerin Bebeklerini Algılamaya Durumları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 1997.
6. İşler A. Prematüre Bebeklerde Anne-Bebek İlişkinin Başlatılmasında Yenidoğan Hemşirelerin Rolü, Perinatoloji Dergisi, 2007;15(1), 1-6.
7. Kavlak O, Şirin A. Anne ve Babaya Bağlanma Ve Hemşirenin Sorumlulukları, Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 2007; 23(2), 183-194.
8. WHO, UNICEF, UNFPA. Maternal Mortality in 2005: Estimates Developed by WHO, UNICEF, and UNFPA. and The World Bank. Geneva: WHO Library Cataloguing, 2007.
9. Waldenström U, Rudman A, Hildingsson I. Intrapartum And Postpartum Care In Sweden: Women's Opinions And Risk Factors For Not Being Satisfied, Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica, 2006; 85(5),551-560.
10. Zwelling E, Philips CR. Family-Centered Maternity Care In The New Millennium: Is It Real Or Is It Imagined, Journal of Perinatal & Neonatal Nursing, 2001;15(3),1-12.
11. Yıldız D, Akbayrak N. Doğum Sonrası Primipar Annelere Verilen Eğitim Ve Danışmanlık Hizmetlerinin Bebek Bakımı, Kaygı Düzeyleri Ve Annelik Rolüne Etkisi, Gülhane Tıp Dergisi, 2014; 56, 36-41.
12. Razurel C, Schweitzer MB, Dupanloup A, Irion O, Epiney M. Stresful Events, Social Support And Coping Strategies Of Primiparous Women During The Postpartum Period:A Qualitative Study, Midwifery, 2011; 27, 237-242.
13. Shin H, Park YJ, Ryu H, Seomun GA. Maternal Sensitivity: A Concept Analysis. Journal of Advanced Nursing, 2008; 64(3), 304-314.
14. Amankawaa LC, Pickler RH, Boonmee J. Maternal Responsiveness in Mothers of Preterm Infants, Newborn Nursing Review, 2007; 7(1),25-30.
15. Shin H, Park YJ, Kim MJ. Predictors of Maternal Sensitivity During The Early Postpartum Period, Journal of Advanced Nursing, 2006; 55(4), 425-434.
16. Drake EE, Humenick SS, Amankwaa L, Younger J, Roux G. Predictors of maternal responsiveness, Journal of Nursing Scholarship, 2007; 39(2), 119-125.
17. Tilokskulchai F, Phatthanasiriwethin S, Vichitsukon K, Serisathien Y. Attachment Behaviors In Mothers Of Premature Infants : A Descriptive Study in Thai Mothers, Journal Perinatal Neonatal Nursing, 2002; 16(3),69-83.
18. Doğaner G, Bekar M. Vajinal Yolla Doğum Yapan Kadınların Erken Postpartum Dönemde Kendisinin Ve Yenidoğanın Bakımına Yönelik Yaşadıkları Sorunların Belirlenmesi, Sağlık ve Toplum, 2006; 16(4), 60-70.
19. Altuntuğ K, Ege E. Doğum Sonu Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin Türkçe Uyarlamasının Geçerlik Ve Güvenirliği, Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 2012; 15(3), 214-222.
20. Taşkın L (ed.), Taşkın L, Kukul K. Kadın Sağlığına Giriş: Kadın Hastalıkları ve Hemşireliği. 11. Baskı . Ankara: Sistem Ofset Matbaacılık -2012.ss:1-17.
21. Frei IA, Mander R. The Relationship Between First Time Mothers and Care Providers in The Early Postnatal Phase: An Ethnographic study in a Swiss Postnatal Unit, Midwifery, 2011; 27, 716-722.
22. Kalpalp Uz B. Adölesan Annelere Verilen Eğitiminin Öz Güven Ve Öz Bakım Güçlerine Etkisinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, 2006.
23. Pınar G, Doğan N, Algıer L, Kaya N, Çakmak F. Annelerin Doğum Sonu Konforunu Etkileyen Faktörler, Dicle Tıp Dergisi, 2009; 36(3),184-190.